

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Казахский национальный университет имени аль-Фараби
Al-Farabi Kazakh National University

**«ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВОДИДАКТИКА ЖӘНЕ АУДАРМАТАНУ: ӨЗЕКТІ
МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ»**

атты I Халықаралық ғылыми және
оқу-әдістемелік конференциясының материалдар жинағы
04 ақпан 2015

Сборник материалов I Международной научной и
учебно-методической конференции

**«ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВОДИДАКТИКА И ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ: АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ»**

04 февраля, 2016

Materials of The I International

Scientific and Teaching-Methodical Conference

**« PHILOLOGY, LINGUODIDACTICS AND TRANSLATION STUDIES: TOPICAL
ISSUES AND DEVELOPMENT TENDENCIES»**

04 February, 2016

Алматы, 2016

Φ52

Научный редактор *Д.А. Карагойшиева*

Редакционная коллегия: Д.А. Карагойшиева (ответственный редактор)
В.Б. Шакинова, К.К. Кенжеканова, А.Т. Алимбаева

Филология, линводидактика және аударматану: өзекті мәселелері мен даму бағыттары.
1 халықаралық ғылыми және оқу-әдістемелік конференциясы материалдары =
Филология, лингводидактика и переводоведение: актуальные вопросы и тенденции
развития: мат. 1 межд. научной и учебно-методической конференции. =
Philology, Linguodidactics and Translation Studies: Topical Issues and Development
Tendencies: materials of the 1st international scientific and teaching-methodical conference. –
Алматы: 2016. – 258 б.

ISBN 978-601-04-0982-8

Сборник материалов конференции подготовлен на факультете филологии и мировых языков
Казахского национального университета имени аль-Фараби.
Все публикации даются в авторской редакции.

ЭОЖ 80/81: 821.0
КБЖ 81.2 :83.3

ISBN 978-601-04-0982-8

© КазНУ им. аль-Фараби, 2016

СОДЕРЖАНИЕ

ДОКЛАДЫ ПЛЕНАРНОГО ЗАСЕДАНИЯ

Какильбаева Э.Т., Сабитова З.К. <i>Гипертекстовое пространство творчества Олжаса Сулейменова</i>	6
Эминэ Карабаджак Кюндэм <i>Варианты басни «Ворона и лисица» в разных культурах</i>	9
Жаксылыков А. Ж. <i>Методические аспекты изучения поэзии жырау</i>	12
Ашимханова С.А. <i>Шекспировский образ угаданный «памятью и воображением»</i>	17
Дабылтаева Р.Е. <i>Информационные основы межкультурной коммуникативной деятельности студентов</i>	23

СЕКЦИЯ I

ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ И ПЕРЕВОДЧИКОВ

Abdikadyrova Zh.B., Abdrayev N.K., Turgenbay A.A. <i>Audio lingual method in foreign language teaching: pros and cons</i>	30
Абдурақын Н., Шәріпқазыұлы Н. <i>Келешек аудармашыларды кәсіби дайындаудың теориясы мен әдісі</i>	33
Абдығалиева Н.Н. <i>Тілдік ЖОО болашақ шетел тілі мұғалімінің зерттеушілік құзыреттілігін қалыптастыру маңыздылығының ғылыми - педагогикалық ерекшеліктерінің әдістемелік мазмұны</i>	36
Айтмұханбетова А.С. <i>Методика обучения универсальной переводческой скорописи</i>	39
Ақшұлакова А.Ж., Рскелдиева Д.Б., Кенжекканова К.К. <i>Сөзді дұрыс дыбыстауға арналған әдістемелік ұсыныстар</i>	43
Алдашева К.С. Набидуллин А.С. <i>Тілді оқытудың жобалау әдісі және оның қазақ тіліндегі жаңа сөздерді меңгертудегі рөлі</i>	45
Баймуратова И.А., Исабаева Б.К. <i>Шетел тілін оқыту мақсатында ағылшын тілі мен қазақ тілінің морфологиялық жүйесіне салыстыра талдау</i>	50
Бекмұхамедова Б. <i>Диалог- мемлекеттік тілді үйретудің бір формасы</i>	53
Жүнісова Ж.Х. <i>Оқу үрдісінде тұлғаға бағытталған әдісті математикалық пәндерде қолдану</i>	56
Исмаилова Ф.Е., Розиева Д.С. <i>Әлемдік әдебиет контекстіндегі балалар тақырыптары</i>	58
Кадикова С.И. <i>Интегративный подход в обучении японскому языку</i>	63
Қазыбек Г.Қ. <i>Лидия Степанованың аудармашылық шеберлігін оқыту жолдары</i>	65
Қаратаева Ж.Б. <i>Тілдік жоғары оқу орындарындағы болашақ мамандарды кәсіби даярлаудағы аутенттік материалдарды қолданудың өзектілігі</i>	69
Kolesnikova T.P., Valieva A.K. <i>Linguacultural studies as an aspect in teaching a foreign languages</i>	74
Konyrbekova T.O., Shakenova V.B. <i>Teaching speaking: activities to promote speaking</i>	75
Lomachenko N.L., Sabyrbayeva N.K. <i>Teaching reading and cultural understanding</i>	80
Madiyeva D.B., Shakenova V.B., Dosanova A.M. <i>Innovative method of teaching English at universities</i>	82
Мақатаева Ш.М. <i>Обучение французскому языку: коммуникативный подход</i>	86
Мұхамеджанова Г. <i>Оқушының лингвомәдени құзыреттілігін қалыптастыру</i>	91
Sarsenova A.M. <i>Preparing English language teachers for the globalized world</i>	94
Таева Р.М., Оразбекова И.Г., Алимбаева А.Т. <i>Параллельный корпус в обучении фразовым глаголам</i>	97
Худайбердина Д.А., Алмабаев Г.Б. <i>Речевое и неречевое поведение учителя на начальном этапе обучения иностранного языка в неязыковых вузах</i>	100

бірден ұйытып әкететін осы үндестік пен әсем ырғақ құлақ түбіне хрустальдай сыңғырлап, қазақ тілін сұлу да сиқырлы етіп көрсетеді. Кейде қазақ болып туғаның үшін және әлемдегі ең бай, ең сұлу тілде сөйлегенің үшін өзінді бақытты сезінесің.

Әдебиеттер тізімі:

1. Саяси түсіндірме сөздік. – Алматы, 2007.
2. Орысша-қазақша түсіндірме сөздік: Педагогика /Жалпы редакциясын басқарған э.ғ.д., профессор Е. Арын. – Павлодар, 2006. Т
3. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі. – Алматы, 2005.
4. Қазақ әдебиеті. Энциклопедиялық анықтамалық. – Алматы, 2010.
5. Балтаұлы Бап-баба С.Б. Жантану негіздері. – Алматы, 2001.

ОҚУ ҮРДІСІНДЕ ТҰЛҒАҒА БАҒЫТТАЛҒАН ӘДІСТІ МАТЕМАТИКАЛЫҚ ПӘНДЕРДЕ ҚОЛДАНУ

Жүнісова Ж.Х.

Қазақстан, Алматы, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Тірек сөздер: оқу үрдісі, білім, ғылым, тиімділеу, әдіс.

Қазақстанның жас азаматтарына Президентіміз Н.Ә.Назарбаевтың Жолдауында "Білімді, еңбекқор, бастамашыл, белсенді болуға қазірден бастап дағдыланыңдар. Жұмыс пен сұраныс бар өңірге батыл барыңдар. Шеберліктің шыңына жете білсеңдер, мамандықтың бәрі жақсы. Қазір техникалық мамандықтардың, ғылым мен инновацияның күні туған заман. Ерінбей еңбек еткен, талмай ғылым іздеген, жалықпай техника меңгерген адам озады" делінген [1]. Қазіргі таңда техникалық бағытта мамандарды дайындау процессінде "Тиімділеу әдістері" пәні ерекше орын алады, мысалы, "Математика", "Механика", "Математикалық және компьютерлік моделдеу", "Ақпараттық жүйелер" мамандықтарында. Бұл пән табиғаттағы алуан түрлі процесстердің математикалық модельдерін өрнектеу мен зерттеу әдістерін табуды көздей келе ғылымның барлық салаларында қолданылады [2]. Тиімділік теориясын меңгеру үшін студент ақырлы кеңістікте минималдаудың сандық есептерінің алгоритмдері мен теоремаларын, дөңес программалау, сызықты программалау, сызықты емес программалау, динамикалық программалау, параметрлік программалау, бөлшек-сызықтық программалау, қарапайым, изопериметрлік есептер және шартты экстремум, Эйлер-Лагранждың жалпы есебінің негізгі тараулары мен оларға тән есептерді шешудің алгоритмдерін білу қажет. Функционалдарды оптимизациялау әдістерінің ерекшеліктерінен шексіз кеңістікте экстремалдық есептердің бастапқы сатысы болатын вариациялық қисаптың есептеріне толығырақ тоқталу қажет. Жаратылыстану ғылымдарында алуан түрлі процесстерді басқару, экономикада математикалық әдістерді дамыту, космостық ұшу аппараты мен жаңа техниканы құру және дамыту кезеңінде математикалық басқару теориясы құрылған. Классикалық әдістермен шешілмейтін бұл теорияның есептері жаңа тәсілдерді талап етті. Математикалық басқару теориясының арқасында алуан түрлі ғылыми-индустриялық есептер шешілді, мысалы: ресурстардың шектеулігін ескеріп, максималды кіріс алу мақсатында жұмысты ұйымдастыру, ядролық және химиялық реакторларды, электроэнергетикалық және робототехникалық жүйелерді тиімді басқару, баллистикалық ракеталардың қозғалысын, космостық ұшу аппараттары мен спутниктерді басқару [2]-[4]. Сонымен қатар, математикалық басқару теориясы математиканың өзін дамытуға әсер етті. Оның ішінде каноникалық формада сызықты программалаудың есебін шешудің жалпы әдісі. Дифференциалдық теңдеулердің классикалық шеттік есептері, итерациялық процесстерде параметрлерді тиімді таңдау экстремалдық есептерді зерттеуге әкеледі. Электрондық есептеу машиналардың пайда болуымен берілген жиында функцияның минимумын анықтау үшін минималдау тізбегін құрумен негізделген экстремалдық есептерді шешудің қолданбалы әдістері шұғыл дамыды.

Жылдан-жылға энергияны, материалдарды, жұмыс уақытын, жалпы ресурстарды үнемдеу адамзат санасына сіңгендіктен, тиімділеу әдістерін терең меңгеру әрдайым өзекті мәселе. Механика-математика факультетінде студент аталмыш пәнді меңгеру үшін барлық жағдай жасалған деп айтуға болады. Біріншіден, қазақ, орыс және ағылшын тілінде студенттер үшін дайындалған келесіндей оқу құралдары: «Тиімділеу әдістері», «Методы оптимизации», «Mathematical programming», «Optimal control» [5] - [7]. Бұл кітаптарды меңгеру үшін студенттің техникалық ЖОО-нда оқытылатын математикалық білімі жеткілікті. Оған математикалық талдау, алгебра, аналитикалық геометрия, программалау секілді пәндер жатады. Бұл кітаптар әр студенттің материалды толығымен түсінуіне, тақырыпты меңгеруіне ықпал етеді. Бүгінгі таңда студент оқу-әдістемелік құрал түрінде жазылған оқулықпен білімін жетілдіруге икемделген. Әр автордың оқулығына тақырып сайын жасалса, студентке тақырыпты меңгеру, әсіресе ағылшын топтарында, жеңіл емес екені бәрімізге мәлім. Сондықтан халықаралық деңгейде ғылыми кадрлар дайындау үшін алдымен студентке арналған оқу құралы дайындалу қажет. Сонда математика саласында ғылыми зерттеулердің интеграциясына да жол ашылады.

Екіншіден, университетіміздің ішкі «Универ» жүйесінде дәрістер, семинарлық сабақтар, студенттің өздік жұмыстарды, студенттің оқытушымен орындайтын өздік жұмыстарды орындау үшін тапсырмалар мен методикалық нұсқаулар, қолданылатын терминдердің глоссарийі, қосымша әдебиеттер сияқты материалдар толық жүктелген. Күннен-күнге студенттердің ағылшын тілінде еркін сөйлеуі қуантады. Олардың ағылшын тілін жете білуі - арнайы топтарда дәріс оқуды жеңілдетеді. Оған еліміздің үш тілді қолдау саясатыда әсер етті.

Мысалы, "Тиімділеу әдістері" пәнін оқыту процессінде бірден-бір қолданылатын тәсіл - тұлғаға бағытталған тәсіл [8]. Студентке білім беру ғана емес, өз бетімен білім алуға, іскерлік қарым-қатынасқа бағыттау - ЖОО-дағы оқытушының бүгінгі таңдағы мақсаты. Сондықтан студенттің тұлғалық дамуына бағытталған жаңа технологиялар мен тәсілдерді оқу процессінде қолданып, қалыптастыру өзекті мәселелердің бірі. Оған заманауи оқыту үрдісі толығымен ықпал етеді.

Студенттің қайталанбас дара тұлға ретінде өзін-өзі тануын, өзін-өзі жетілдіре отырып, дамытуын қамтамасыз етуі жеке тұлғаға бағытталған әдістің негізгі мақсаты. Ол үшін өзара тығыз байланысты идеялар, түсініктер мен іс-әрекеттер жиынтығын қолданған дұрыс.

Қазіргі таңда білім беру жүйесіндегі басты тұлға - студент. Сондықтан студентті өз бетімен білім алуға үйрету оқытушының негізгі мақсаты. Ол дәстүрлі оқытудан тұлғаға бағытталған тәсілдің артықшылығы болып та саналады. Тұлғаға бағытталған тәсілде студенттің жеке басы бірінші орында тұрғандықтан, тұлғалық маңызды мақсаттар қойылады. Жеке тұлғаға бағдарланған оқыту түрлері қолданылады, мысалы: өзектендіру, шоғырландыру, мәселелендіру, модельдеу мен рефлексия. Біздің жағдайда деңгейлік тапсырмаларды қолдану жиі пайдаланылады. Бұл оқыту тәсілін жүзеге асыру жолдарының бірі - студенттермен жеке, топтық, ұжымдық жұмыс түрлерін ұйымдастыру, бір-біріне түсіністікпен қарап қолдау көрсетуді үйрету, өзіне деген сенімділікті арттыру. Студент білімінің нәтижелігін анықтау жолдары: байқау мен өзіндік талдау және бағалау.

Студенттердің белсенділігінің байқалу деңгейі жеке тұлғаға бағытталған тәсілде өзгермелі көрсеткіш. Студент бастапқы, салыстырмалы және белсенді деңгейге оқыту процессінде өте алады. Әрине, бұл оқытушыдан үлкен күш пен уақытты талап етеді.

Семинарлық сабақтың құрылымын студенттердің танымдық деңгей белсенділігіне құрған дұрыс. Мысалы, сызықтық құрылымда студенттер тобы жеке топтарға бөлініп шығарған есептерді кезекпен түсіндіреді. Бұл құрылымда студенттердің өзіндік жұмысын тексеру ыңғайлы.

Мозаикалы құрылымда тапсырмаға байланысты өзінің немесе басқа топтардың жұмысына қатыса алады. Мозаикалы құрылымды семинарлық сабақтарда, салыстырмалы деңгейлі студенттер тобында пайдалануға болады.

Белсенділігі жоғары студенттер жеке өзіндік күрделі тапсырма алып, қабілеті төмен немесе уақытында бағдарламаны меңгере алмаған студенттерге түсіндіру үшін жұмылдырылады. Дәріс оқытылып, семинарлық сабақта есептер шығарылса да, түсінуге

күрделі тақырыпты толығымен пысықтау үшін студенттердің өзара түсіндіру жұмысы ыңғайлы. Мысалы, Л.С. Понтрягинның максимум принципі "Тиімділеу әдістері" пәнінде студенттердің күшпен меңгеретін тақырыптарының біріне жатады.

Сол сияқты, ұсынылған барлық нұсқаларды қолдану арқылы кешенді құрылым құра аламыз. Кешенді құрылым шағын топтарда ыңғайлы. Мысалы, ағылшын тілінде білім алатын топтарда қолдануға болады. Бұл тәсілдің басты талабы - топтағы барлық студенттердің мүмкіндіктеріне сәйкес сабақтың құрылымына өту. Және де жеке студентке берілген тапсырманы түсініп орындау үшін өзінің потенциалын толығымен пайдалануды үйрету.

Оқу үрдісі көп қырлы, күрделі болғанымен, тұлғаға бағытталған тәсілді дұрыс қолдана білсек, ол өз нәтижелерін көрсетеді. Сонымен қатар жоғары деңгейде сапалы білім алуға ықпал етеді.

Қолданылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 30 қараша 2015 жыл. <http://www.akorda.kz>
2. Айсағалиев С.А., Жунусова Ж.Х. О реализации интегрированных программ образования и к вопросу триединства языков в контексте науки в области математики // Материалы 45-ой научно-методической конференции «Интеграция образования, науки и бизнеса как основа инновационного развития экономики», Алматы, 23-24 января, «Қазақ университеті», 2015. – С. 82-85.
3. Понтрягин Л.С., Болтянский Б.Г., Гамклеридзе Р.Б., Мищенко Е.Ф. Математическая теория оптимальных процессов. М.: Наука, 1976.
4. Данилин Б.Н., Численные методы в экстремальных задачах. М.: Наука, 1975.
5. Айсағалиев С. А., Айсағалиева С. С. Лекции по методам оптимизации. – Алматы: Қазақ университеті, 2006. - 363 с.
6. Aisagaliev S.A., Zhunusova Zh.Kh. Mathematical programming. Учебное пособие. Рекомендовано к изданию РИСО КазНУ имени аль-Фараби, – Алматы, Қазақ университеті, 2011. - 208с.
7. Aisagaliev S.A., Zhunusova Zh.Kh. Optimal control: textbook. –Almaty: Kazakh university, 2014. -200 p.
8. Баширова Ж.Р. Личностно-ориентированное образование преподавателя высшей школы в университете. Білім. – 2006. – № 5(29).

ӘЛЕМДІК ӘДЕБИЕТ КОНТЕКСТІНДЕГІ БАЛАЛАР ТАҚЫРЫПТАРЫ

Исмаилова Ф.Е., Розиева Д.С.

Қазақстан, Алматы, Абылай хан атындағы ҚазХҚЖӘТУ,

Тірек сөздер: әлем әдебиеті, мәдениеттер интеграциясы, типологиялық ұқсастықтар, мәдениаралық кеңестіктер, балалар авторлары.

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігін алғаннан бері алыс және шалғай шетел мемлекеттері арасында қоғамдық-саяси, экономикалық және әдеби-мәдени байланыстар кеңеюде. Мәдениеттер интеграциясы заманауи қоғам талаптарына жауап беретін мәдениетаралық байланыс және қарым-қатынастар мәселелерін толық қамтитын және сипаттайтын әлем жазушыларының рухани мұрасын дәріптеуі мәдениетаралық кеңестіктің өзекті мәселелерінің бірі болып саналады. Әлемдік филология саласында көркемөнер майталмандары тарапынан дүниеге келген балалар шығармалары, кейіпкерлері мен тақырыптары бойынша әлі толыққанды қарастырылмай келеді. Әлем әдебиеті жалпыадамзат құндылықтарына алғашқылардан болып үн қосып келеді және өмір шындығы, жоғарғы рухани толыққанды эстетикалық адамгершілікті және заманауи қоғам шақыруларын алға тартып келеді. Әлем балалар әдебиеті ұлттық жазушылар туындыларында типологиялық ұқсастықтарды ғана бейнелемей, сонымен бірге авторлардың өзіндік этномәдени ерекшеліктеріне де ие.

Балалар әдебиетті әрқашан қоғам өркениетінің адамгершілік-эстетикалық нормаларын бейімделген және өскелең ұрпақ мәселелерін қамтиды және қашан да әдебиет үшін қажетті сала. Балалар әдебиеті негізгі екі тарау: балалар поэзиясы мен балалар прозасынан тұрады. Осы арада екі саланың да ұштасатын, кейде ерекшеленетін тұстары бар.

Сборник материалов I Международной научной и
учебно-методической конференции
**«ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВОДИДАКТИКА И ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ: АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ»**
04 февраля, 2016

Подписано в печать 01.02.2016 г. Формат бумаги 60x84 1/16
Бумага "Multilaser". Печать – RISO.
Гарнитура "Таймс". Объем 16,2 п.л. Тираж 85 экз.
Заказ № 22. Обложка – Colorit.

Отпечатано ИП «Сагаутдинова»
050036, г. Алматы, мкр. 12-16-69